

La criminologia de l'actuació policia

Rosemary Barberet

PID_00210783

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Índex

Introducció.....	5
Objectius.....	7
1. La criminologia del lloc.....	9
2. Models i funcions policials.....	15
3. La sociologia de la policia.....	17
4. L'actuació policial i la criminologia.....	20
Resum.....	29
Exercicis d'autoavaluació.....	31
Solucionari.....	32
Glossari.....	33
Bibliografia.....	34
Annex.....	38

Introducció

Aquest mòdul se centra en la institució de la policia en la societat moderna, i en la influència de la criminologia (com a ciència empírica) en la seva actuació per a controlar o reduir la delinqüència i augmentar la sensació de seguretat entre la ciutadania. L'estudiant de les polítiques de seguretat no té més remei, tard o d'hora, que valorar l'aportació de la institució policial en el manteniment de l'ordre i el control de la delinqüència, perquè en gran part dels països del món es responsabilitza la policia d'aquests temes. Tal com s'ha estudiat en el mòdul 3, la policia sol tenir el monopoli de l'ús de la força per part de l'estat per a garantir els drets i les llibertats individuals. En les societats democràtiques modernes en què la policia és concebuda com un servei públic, hi ha un interès creixent per l'ús de la ciència criminològica (teoria i dades empíriques) en la seva planificació i actuació. Aquest interès fa que la mateixa policia promogui l'estudi de la criminologia, sia a les seves acadèmies, sia a les universitats. També repercuteix en el fet que la policia encarregui investigació de base i avaluacions de les seves actuacions a criminòlegs. I finalment, fins i tot comporta que es creïn llocs de criminòleg dins de les forces policials, algunes vegades anomenats *analistes delictius* o similars.

No obstant això, no tota institució policial és receptiva o està fins i tot capacitada o interessada en la recerca criminològica. La policia, com hem vist en el mòdul 3, té uns interessos propis i unes característiques internes que fa que sospiti de la intervenció d'agents externs com el criminòleg; a més, la forta jerarquia que hi ha en molts cossos policials dificulta la innovació. En particular, algunes institucions policials interpreten d'una manera tan rígida el principi de legalitat que són reticents a experimentar amb polítiques, plans i maneres d'actuar. El policia, a més, pels anys d'experiència que té, desenvolupa un saber propi, anecdòtic però rutinari, que el fa "expert" en seguretat amb poques ganes d'aprendre de qui percep com a inexperts. El nivell de formació de la policia impedeix en molts casos la interiorització de teories, conceptes i anàlisis criminològiques. Llavors, quina és la tasca del criminòleg? Aquesta tasca és la d'aprendre, sempre des d'una perspectiva crítica, la recerca sobre l'actuació policial, conèixer la institució policial i les funcions policials, col·laborar amb la policia en el desenvolupament d'intervencions (amb els límits de drets humans vistos en el mòdul 3), avaluar aquestes intervencions i així fomentar les polítiques de seguretat amb base científica.

Aquest mòdul serveix per a, d'una banda, exposar les conseqüències de les diferents teories criminològiques per a l'actuació policial. En particular, presentarem la trajectòria de la recerca en criminologia anomenada *la criminologia del lloc*, o les teories i els estudis que se centren en l'anàlisi delictiva geogràficocriminològica. D'altra banda, el mòdul exposa una anàlisi de les funcions policials i els models d'actuació policial. Es tracta d'entendre la policia no sols

com a agent de l'estat, guardià de la seguretat pública, sinó d'entendre la policia com a intervinent en la reducció de la delinqüència o altres indicadors d'inseguretat. Les expressions en voga actualment com *smart cities* i *smart policing* (ciutats intel·ligents, policia intel·ligent) reflecteixen aquesta influència científica en les polítiques públiques i el desig dels responsables polítics, inclosos els responsables de seguretat, de planificar les intervencions públiques de manera "intel·ligent", i no aleatòria o esbiaixada.

Objectius

Els objectius d'aquest mòdul són:

- 1.** Entendre la concentració de la delinqüència en temps i espai i les seves implicacions per a la prevenció i per al control de la delinqüència.
- 2.** Avaluar la institució policial, d'acord amb diferents models i plantejaments.
- 3.** Comprendre l'actuació policial des de la recerca criminològica.

Aquests objectius estan interrelacionats. Gran part de la recerca en aquest camp ha estat duta a terme als països anglosaxons. Procurarem prendre exemples d'altres països, tant com criticar l'aplicabilitat de la recerca fora dels països anglosaxons.

1. La criminologia del lloc

La funció policial en la gran majoria dels països, i al llarg de la història d'aquesta institució, s'ha regit per la teoria dissuasòria provinent de la prevenció general. La prevenció general pressuposa que el càstig dels culpables dels delictes, mitjançant una pena, produirà una intimidació col·lectiva en la resta de la ciutadania, cosa que propicia que altres membres no delinqueixin. Segons aquesta teoria, tant jurídicopenal com criminològica, la presència policial i el que comporta –l'amenaça de l'ús de la força, inclosa la detenció– dissuadeixen els actes delictius de tots els ciutadans. Per a ser efectiva, l'aplicació de la pena ha de ser certa, ràpida i proporcionalment severa. Pel que fa a l'actuació policial, és important la certesa: tot infractor ha de ser detectat. En la realitat, això és impossible. No obstant això, és habitual escoltar el policia dir que “fa tasques de prevenció”. Això vol dir que és físicament present a la via pública (o cada vegada més, a Internet), i observa i detecta possibles infraccions de la llei, i dissuadeix possibles infractors.

Les recerques empíriques sobre l'actuació policial posen en dubte aquesta suposició que fonamenta l'actuació policial: que la seva mera presència dissuadeix la comissió de delictes. Les veurem més endavant. Però per a molts cossos policials, no hi ha, o no hi ha hagut, una altra alternativa teòrica que serveixi de base per a la seva feina diària. I en termes generals, la teoria dissuasòria ha donat resultats limitats en la reducció de la delinqüència en la recerca empírica en criminologia en general, per una sèrie de raons. En primer lloc, és gairebé impossible ser omnipresent i detectar tota la delinqüència. En segon lloc, la por al càstig pot inhibir el delinqüent primari, però no l'expert. En tercer lloc, les persones que tenen poc a perdre per una sanció penal (perquè ja estan marginalitzats de la societat) no la temen. Finalment, hi ha un cos fort de recerca que sosté que la por al càstig no és la manera més eficaç d'aconseguir que les persones compleixin la llei. Els estudis de Tyler (2003) sobre la justícia processal suggereixen que el compliment de la llei prové de la seva aplicació justa, transparent i correcta. Altres estudis suggereixen que les persones violen les lleis no per falta de por, sinó per un conglomerat de factors de risc i una absència de factors de compensació. Però deixant de costat el ventall de predictors de la delinqüència, quines perspectives criminològiques més ens poden orientar a l'hora de planificar l'actuació policial?

La criminologia del lloc –de vegades anomenada *criminologia del medi ambient*– és una escola de pensament en criminologia que fa prevaler la importància de la geografia (física i social) en l'explicació i la predicció del fenomen delictiu. Aquesta escola té antecedents en l'etapa positivista (branca social) de la criminologia, de finals del segle XIX i principis del segle XX. Les recerques d'aquesta etapa van demostrar que la delinqüència presenta una sèrie de regularitats en temps i espai: és a dir, el fenomen delictiu no és un fenomen

aleatori, i tampoc no és un resultat d'un procés individual patològic. El repete del criminòleg modern que treballa des d'aquesta escola de pensament és mesurar on, com i quan ocorre la delinqüència de manera vàlida i fiable, elucidar patrons en la realitat empírica delictiva, trobar variables que expliquin i prediguin l'ocurrència de la delinqüència en un lloc determinat i dissenyar intervencions amb vista a controlar o reduir el fenomen delictiu. Des del segle XIX, l'anàlisi delictiva s'ha convertit cada vegada més en un exercici sofisticat, amb la creació de programes estadístics geoespacionals que permeten visualitzar els patrons delictius amb gran detall i incorporar-los en plans policials de gestió per objectius. No obstant això, la qualitat de les dades continua essent una gran preocupació tant com les teories subjacents a l'explicació del fenomen delictiu i les intervencions policials resultants.

La primera teoria criminològica que va examinar de prop la influència del medi ambient és la teoria de la desorganització social de l'escola de Chicago (Illinois, Estats Units). El 1892 es va crear el Departament de Sociologia de la Universitat de Chicago, que exerciria un paper important en la creació d'estudis sociològics criminològics. La segona generació de sociòlegs de Chicago, especialment R. Park, E. W. Burgess i W. I. Thomas, va promoure el desenvolupament més gran d'aquesta escola. Van desenvolupar una sociologia més rigorosa i empírica, mitjançant l'ús d'instruments per al coneixement directe de la realitat social, i de manera especial de la realitat urbana: l'ús d'històries de vida i l'anàlisi demogràfica. Per a molts sociòlegs de principis del segle XX als Estats Units, la ciutat presentava trets patològics, i en aquesta teoria es veu una certa nostàlgia de la vida social que hi havia abans de l'èxode rural i la urbanització creixent, la revolució industrial i les onades d'immigració, tots factors que havien produït les primeres grans ciutats als Estats Units.

Per a aquests sociòlegs, la ciutat era un laboratori viu que exigia una mirada científica social. Van traslladar conceptes d'una anomenada *ecologia social* a l'etiologia delictiva. L'**ecologia social** té les arrels en alguns principis de l'ecologia "trasplantats" a la qüestió urbana i criminològica: invasió, dominació i successió. Aquests conceptes van ser aplicats a l'estudi de l'evolució de les ciutats per Robert Park i Ernest Burgess. La ciutat, segons ells, és un "macroorganisme" compost d'"àrees naturals". És a dir, té una sèrie de barris, amb característiques úniques, que són força permanents i interdependents. Ernest Burgess va argumentar, a més, que a la ciutat succeïen els fenòmens d'invasió, successió i dominació. Aquests fenòmens ocorrien a escala de barri. Les ciutats creixen no merament en els extrems, sinó a partir d'una sèrie de cercles concèntrics, amb creixement cap als afores.

Els sociòlegs de Chicago van analitzar la ciutat segons una sèrie d'àrees concèntriques:

- la **zona I**, al centre, estaria constituïda per la *city*, el districte central dedicat als negocis però també la ubicació de fàbriques;

- la **zona II** és l'àrea de transició, habitada pels immigrants i per les classes més desfavorides;
- la **zona III** correspon a l'àrea d'habitatges dels treballadors que s'han pogut "escapar" de la deteriorada zona de transició;
- la **zona IV** és la zona residencial de la classe mitjana, i
- la **zona V** (àrea de canvi) és ocupada per les classes més afavorides.

Segons aquesta ecologia social, es creaven àrees naturals delictives, conseqüència de la invasió, successió i dominació de patrons delictius. Per a aquests estudiosos, el delinqüent no és un ésser anormal, quant a intel·ligència, personalitat o condició física. El factor important és el medi ambient, brou de cultiu per a la delinqüència.

El context historicosocial de la teoria era la ciutat de Chicago: la urbanització, industrialització i immigració als Estats Units en les primeres dècades del segle XX, acompanyada d'un augment de la delinqüència provocat per la prohibició en la dècada de 1920. El context teòric era el predomini de les teories individualistes. No obstant això, es veu la influència de Durkheim en els teòrics d'aquesta escola, concretament en la seva tesi que el ràpid canvi social produïa delinqüència per afeblir el control social informal. El segon factor que va propiciar l'interès de l'escola de Chicago per l'anàlisi de la desviació i el control social, llavors, va néixer d'una necessitat pràctica: la d'integrar socialment les grans masses d'immigrants que, des d'Europa, havien arribat a Amèrica del Nord a la fi del segle XIX i principis del XX. Aquests dos elements van fer de la ciutat un objecte d'interès màxim per als sociòlegs de Chicago, que van focalitzar els esforços en l'anàlisi de la **patologia social**, especialment de la patologia social que tenia lloc per la **desorganització social** produïda a les **àrees de transició**: bandes juvenils, delinqüència organitzada, problemes de salut pública i pobresa. Per a aquests primers teòrics era relativament fàcil trobar un nexa d'unió entre la conducta antisocial i el context social en què es produïa. Així, doncs, l'escola de Chicago va concedir una importància metodològica a la utilització de l'observació directa dels fenòmens patològics que es concentraven a les zones de transició de les grans ciutats. Totes les dades disponibles, tant de l'observació directa com de les estadístiques oficials, confirmaven aquesta concentració de problemes a les zones de transició. Des del punt de vista teòric, l'escola de Chicago va interpretar totes aquestes patologies socials com a resultat de la fragmentació i de la desorganització social; eren, en síntesi, el producte de la falta d'organització social.

Segons l'anàlisi topogràfica de Shaw i McKay, les zones amb taxes més altes de delinqüència solen ser zones en transició, situades prop de zones industrials, amb una població en declivi, deteriorades, habitades per una població heterogènia amb minories racials i ètniques, que canvia sovint de domicili i amb ingressos baixos, amb taxes altes de tuberculosi, absentisme escolar, malal-

tia mental, mortalitat infantil, etc. Totes aquestes condicions arriben a crear “**desorganització social**”, una falta de control social informal, és a dir, zones on s’han perdut les tradicions convencionals. En aquestes zones els veïns ja no senten que el barri sigui “seu”, per la qual cosa deixen de creure que han de vigilar el que hi passa. Desapareix el control social informal. És aquesta desorganització social –buit de normes– la que genera **tradicions de delinqüència**. És a dir, hi ha cada vegada més oportunitats per a delinquir (presència d’adults criminals, falta d’oportunitats legítimes, etc.). Una vegada que la criminalitat s’implanta al barri, ocorre la **transmissió cultural** (s’ensenya de generació en generació). Shaw i McKay van observar que els barris amb taxes altes de delinqüència es perpetuaven en èpoques successives, encara que els habitants canviessin.

És important mantenir un ull crític en la valoració de qualsevol teoria criminològica. Les recerques de Shaw i McKay, diuen alguns crítics, no van demostrar manca d’organització social sinó una organització social diferent, o no convencional: oposada a les pautes generals dels grups prevalents. Altres crítiques de l’obra de Shaw i McKay tenen a veure amb la lògica interna de la seva teoria, i amb les seves estratègies metodològiques. Shaw i McKay no van diferenciar entre la residència dels delinqüents i el lloc habitual on cometien els delictes. Aquesta ambigüitat és problemàtica, perquè les causes de la delinqüència en cada circumstància són conceptualment diferents (és a dir, socialització o oportunitats per a delinquir). Shaw i McKay van utilitzar dades oficials. Si la policia sol detenir desproporcionadament els joves que viuen als barris amb ingressos baixos, l’anàlisi reflectirà aquest fet, i no la “producció” de delinqüència d’aquests barris. D’altra banda, és possible que en comptes de produir delinqüència, les zones deteriorades **atreugin** delinqüents i, per tant, delinqüència. Finalment, hi ha la **fal·làcia ecològica**. Lògicament, només perquè una zona té uns trets, una persona o un grup que resideixin en aquesta zona no han de tenir necessàriament aquests trets.

Els autors d’aquesta escola creien fermament en la revitalització dels barris desorganitzats, i van fundar un programa d’intervenció social: els Chicago Area Projects (CAP). No obstant això, l’absència d’una teoria política en la teoria de Shaw i McKay és important: Shaw i McKay no tracten el problema de la invasió industrial. Un col·lega que treballava amb ells, Saul Alinsky, es va separar de l’equip de recerca per ensenyar als residents de barris marginats com organitzar-se i protestar contra la invasió industrial a les ciutats. Encara que moltes de les crítiques han provocat estudis millors posteriors als de Shaw i McKay, cal destacar que la importància de factors socials mediambientals constitueix una de les tesis més constants en la història del pensament criminològic.

Les recerques geoespaciales (primitives, comparades amb les que es fan en el moment actual) de l’escola de Chicago van permetre elucidar no sols la concentració de la delinqüència en llocs determinats, sinó també traçar la trajectòria de les taxes delictives de manera longitudinal i associar-hi variables ex-

plicatives. D'aquesta manera, va establir les bases d'una criminologia de lloc. Cal tenir en compte, no obstant això, que la teoria de la desorganització social apunta solucions de caràcter social –intervencions que permetin restablir el teixit social del barri i restaurar el control social informal. La policia pot ajudar en aquestes tasques, però el control social formal no és protagonista en aquesta escola teòrica.

No obstant això, la policia de proximitat, que descriurem a continuació, troba reforç teòric en aquesta teoria de desorganització social.

Altres teories criminològiques, desenvolupades a partir de la dècada de 1970, associen l'etiologia geogràfica de la delinqüència amb una possible resposta policial. La **teoria de les activitats quotidianes** (*routine activity theory*) suggereix que la delinqüència és el resultat de la confluència en el temps i l'espai d'un agressor motivat, un objectiu atractiu i l'absència de vigilància. Els delinqüents trien els objectius en el context de les seves activitats quotidianes, i no tendeixen a cometre delictes lluny d'aquestes activitats i rutines. Per tant, és important conèixer l'ús de l'espai urbà de delinqüents i víctimes. Aquesta teoria és la base de la prevenció situacional i la teoria d'oportunitats per a delinquir, que suggereixen que la delinqüència i els problemes d'ordre públic, o convivència, es poden prevenir mitjançant la reducció d'oportunitats per a delinquir. Aquestes oportunitats poden ser part del medi ambient, com, per exemple, un carreró mal il·luminat o un lloc poc vigilat per la policia. Aquestes teories formen la base per a la policia orientada a la resolució de problemes (*problem-oriented policing*).

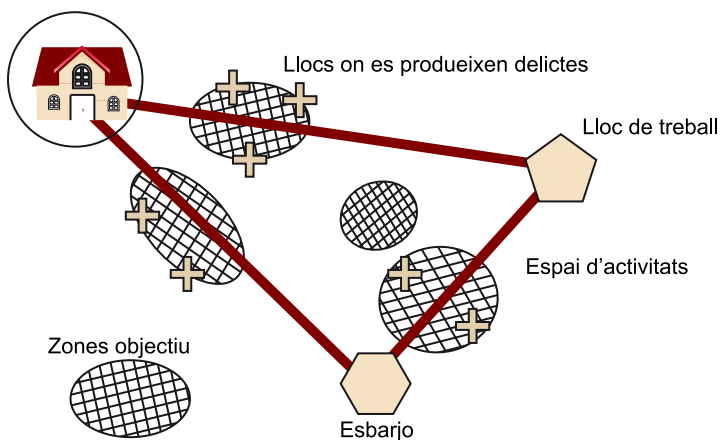
La **teoria dels vidres trencats** (*broken windows theory*) centra l'explicació del fenomen delictiu en l'existència de senyals de desordre als veïnats: la presència de delictes menors, brutícia, pintades i mobiliari urbà trencat afebleix el control social informal i impedeix l'actuació dels veïns enfront de delictes més greus (Wilson i Kelling, 1982). L'actuació policial enfocada en aquests delictes menors serveix per a prevenir delictes més greus, segons aquesta teoria. Aquesta teoria ha comportat les actuacions policials denominades **tolerància zero**, *de qualitat de vida*, en les quals la policia combat la petita delinqüència amb una intolerància absoluta. Aquesta política policial també ha estat anomenada *proactiva*, *de confiança*, *assertiva* i *de mà dura*, però no es basa únicament en una actuació forta, sinó en la identificació de problemes delictius menors i la seva conceptualització com a precursors d'una delinqüència més greu, com a part d'una actuació policial repressiva orientada cap a resultats de curt termini.

Aquesta pràctica policial s'associa amb el lideratge de William Bratton a la ciutat de Nova York i la deterioració d'aquesta ciutat a la fi de la dècada de 1980, pel que fa al desordre públic i la delinqüència. La seva política va consistir a reestructurar la policia de Nova York, contractar set mil policies addicionals, gestionar els efectius policials pel sistema de Compstat i endegar polítiques agressives: interrogatoris de carrer, registres personals, batudes, agents encoberbs, etc. Els resultats es qüestionen. D'una banda, les taxes delictives van

descendir, però també van descendir en general en moltes ciutats dels Estats Units durant aquesta època. Però, de l'altra, van incrementar les queixes dels ciutadans (un increment del 60% entre 1992 i 1996), hi va haver una gran crisi de confiança entre els ciutadans i la policia, sobretot en barris de minories ètniques i racials, i increments de la població penitenciària. La política de "tolerància zero" va servir de plataforma política a Bratton i a l'alcalde Giuliani, però no es va avaluar mai científicament. No obstant això, el sistema Compstat ha perdurat, i ha possibilitat una anàlisi geogràfica de la delinqüència més àmplia.

Finalment, la **teoria de patrons delictius** (*crime pattern theory*), la més geogràfica de totes aquestes teories, suggereix que els factors del medi ambient, sia el de residència sia de trànsit, influeixen en la criminalitat resultant. Delinqüents i víctimes utilitzen l'espai públic d'una manera quotidiana, com tots els ciutadans, i circulen pel terreny per "senderes" entre "nodes" de residència, llocs d'oci i escoles o llocs de treball. La delinqüència ocorre quan els objectius vulnerables es presenten en els nodes d'ús pels delinqüents, o durant el viatge per les senderes. Aquesta teoria també destaca la importància d'*edges* (vores o fronteres físiques o socials entre els llocs de passeig del delinqüent i les zones externes al seu passeig quotidià). La delinqüència sovint ocorre en aquestes vores.

Lloc de residència

Font: K. Rossmo (2000). "Geographic Profiling". Boca Raton, FL: CRC Press. A: R. V. Clarke; J. Eck (2005). *Crime analysis for problem solvers in 60 small steps*. Washington, DC: US Department of Justice, Office of Community Oriented Policing Services: <http://www.popcenter.org/library/reading/PDFs/60steps.pdf>. En espanyol, *Cómo ser analista delictivo en 55 pequeños pasos*, disponible en: <http://www.popcenter.org/library/reading/PDFs/55pasos.pdf>

Després de repassar les perspectives teòriques de la criminologia del lloc, ara revisarem les funcions policials i les recerques sobre l'actuació policial.

2. Models i funcions policials

Els estudiosos de la policia comparada han intentat fer tipologies o categories de les funcions policials. Aquest tipus d'anàlisi és important perquè ens permet poder predir quina classe de funcions, o polítiques de seguretat, s'endegaran en un cos policial determinat. Mawby (2011), per exemple, ens recorda que cal diferenciar entre la policia com a organització i l'actuació policial com a procés. La policia com a organització pot ser que tingui moltes responsabilitats que no tinguin gaire a veure amb la reducció de la delinqüència. D'altra banda, altres organismes o entitats poden actuar com la policia, és a dir, emprendre tasques de prevenció, vigilància i detecció. Mawby traça un continu en l'anàlisi de sistemes policials entre, en un extrem, sistemes dominats pel control i, en l'altre, sistemes dominats per una orientació de proximitat a la ciutadania. En els sistemes policials dominats per l'enfocament en el control, la funció policial prioritària és el manteniment de l'ordre, en què la població en general no reconeix la legitimitat de l'estat o dels agents policials. La policia en aquest tipus de sistema pot dur a terme una varietat de funcions administratives, però no es preocupa pel benestar dels ciutadans. La policia sol ser un cos paramilitar i centralitzat. Mawby associa aquest extrem amb el model policial tradicional del continent europeu, amb la policia colonial i amb la policia de l'Europa de l'Est. En l'altre extrem, la policia es concep com un servei públic que atén les necessitats de la ciutadania. Manté l'ordre, però el desordre es percep més aviat com a simptomàtic d'algun problema social que com a enfrontament amb l'autoritat, com en la policia orientada al control. Aquest tipus de model dona per assumit que el poble concedeix legitimitat a la policia, i que hi ha poques barreres entre la policia i els ciutadans. La policia de proximitat i la policia orientada a la resolució de problemes són exemples de l'actuació policial duta a terme per aquest tipus de sistema policial. Aquest extrem s'associa amb la policia a Anglaterra i Gal·les, i als Estats Units. Mawby admet que la diversitat policial dins dels països pot impedir una classificació nacional, i que les pressions externes i internes són influents en la reforma de sistemes policials en l'etapa moderna.

Casey (2010) va aglutinar una tipologia lleugerament diferent, i va identificar quatre models: un model anglosaxó democràtic, barrejat entre el manteniment del control i la prevenció de la delinqüència amb la provisió de serveis de benestar als ciutadans; un model democràtic continental, centralitzat i militaritzat, en què la policia es regeix més per la llei i el govern que pels interessos dels ciutadans; un model de països en desenvolupament, en què la policia disposa de mitjans de finançament escassos, la qual cosa li impedeix fer complir la llei o prevenir la corrupció policial (en última instància, l'actuació

policia la duen a terme entitats privades), i un últim model autoritari, en què la policia és centralitzada i militaritzada, la legitima el govern i reprimeix amb força brutal, tortura i matances extrajudicials.

3. La sociologia de la policia

La policia contribueix a modelar l'ordre social i a definir problemes socials. L'estudi de la criminologia, per tant, necessita estudiar la policia com a organització, i també pels efectes que té en la prevenció o reducció de la conducta delictiva. La policia és important a l'hora de posar en pràctica els principis de la teoria dissuasòria, sobretot la certesa de la pena; hem vist els límits d'aquesta actuació en el mòdul 3. En aquest apartat, revisarem breument, primer, la matèria sobre la sociologia de la policia que influeix, sens dubte, en les diferents maneres d'actuar que té la policia. Després, revisarem la recerca abundant sobre l'actuació policial i la reducció de la delinqüència.

La professió de policia és la menys estudiada de totes les professions. No obstant això a Espanya el pas de la dictadura a la democràcia té un impacte considerable en la policia, que marca una diferència entre una policia militaritzada i una altra de professionalitzada. Per a comprendre la policia, és essencial una anàlisi sociològica, que analitzi l'estructura d'una institució concreta, els seus membres, processos de reclutament, socialització i cultura organitzacional. La policia és una institució en ple canvi en molts països, entre una força d'ordre públic o de repressió, i una força millor concebuda com un servei públic, d'un estat democràtic. El profund canvi experimentat pel sistema policial previ a la Constitució, basat en l'existència de grans cossos estatals i amb incidència escassa de les policies locals o autonòmiques, fins a la situació present, regida pels preceptes de la Llei orgànica 2/1986 de forces i cossos de seguretat, fa que a Espanya la sociologia de la policia hagi estat un tema fins ara molt més interessant per al sociòleg, que una sociologia o una criminologia de l'actuació policial (vegeu Martín Fernández, 1990; Torrente, 1997; Jar, 1995). De fet, és precisament en les policies locals on a Espanya es veu més interès per conèixer la criminologia i innovar en l'actuació policial.

La sociologia de la policia intenta desvetllar i analitzar la gran divisió entre el dret positiu i el dret "en acció", una de les aportacions de Roscoe Pound de l'escola de realisme jurídic. Per a molts juristes, polítics i sens dubte per a molts agents policials, la intervenció del sociòleg és enormement inquietant, ja que no se sent obligat pel principi de legalitat. El sociòleg intenta descobrir i explicar els processos de discrecionalitat que hi ha en el treball policial, i els valors, possiblement subculturals, subjacents. James Q. Wilson ha observat que la discrecionalitat que hi ha en la cultura policial s'incrementa a mesura que descendeix la jerarquia, és a dir, la discrecionalitat és més elevada en l'agent policial. (Reiner, 1992, pàg. 107). El concepte de *cultura policial* té dues dimensions. D'una banda, és una eina explicativa útil en les anàlisis de sistemes policials. De l'altra, la mateixa policia, si pren consciència de la seva cultura policial, necessita orientació en aquestes instàncies de discrecionalitat.

Un dels grans problemes de la naturalesa discrecional del treball policial és la manera com s'exerceix. Les recerques internacionals i nacionals demostren anomalies en l'exercici de la discrecionalitat. Torrente (1997), per exemple, va demostrar en el seu estudi de la policia municipal que no és tant el tipus de situació delictiva, sinó la possibilitat de definir un agressor, el que determina més la resposta policial. Si es comprenen els processos que poden produir aquestes anomalies es podrien arribar a conèixer les característiques centrals de la cultura policial.

Reiner identifica una sèrie de característiques de la cultura policial:

1) **Vocació:** el treball policial es percep de manera vocacional, com un estil de vida més que només una feina, i assumeix, per tant, unes dimensions morals (de compliment impossible la majoria de les vegades).

2) **Acció:** el treball policial se centra en l'acció i la persecució. És un joc d'habilitats i intel·lecte, molt hedonista i de "combat".

3) **Cinisme:** els policies són éssers humans com tots els altres que han de resoldre moltes situacions inhumanes. Això genera cinisme i una actitud de "nosaltres" enfront d'"ells".

4) **Pessimisme:** el pessimisme policial va lligat al seu cinisme, i prové de la seva visió de la professió com una minoria en lluita constant. De manera col·lectiva, aquestes qualitats tenen com a resultat una visió molt limitada del món per part de la policia.

Les característiques de la cultura policial, llavors, donen com a resultat una sèrie d'actituds policials: la sospita constant, i també la creació i el manteniment d'estereotips socials; un aïllament professional acompanyat d'una gran solidaritat cap als companys; un alt nivell de conservadorisme acompanyat de valors masclistes i racistes (encara que, en molts casos, el racisme prové de la societat general de la qual procedeix el policia), i un pragmatisme pronunciat, sobretot en les escales inferiors, atesa la urgència de gran part del treball policial.

Aquestes característiques i qualitats han rebut força crítiques; actualment, la pressió sobre l'ocupació policial per acceptar polítiques d'igualtat, les noves maneres de trencar amb jerarquies tradicionals, el canvi de polítiques de reclutament i formació posen en dubte molts conceptes de cultura policial, sense tornar-los inoperants per als nostres propòsits analítics. Hem repassat aquesta recerca en el mòdul 3; n'hi ha prou amb reiterar que les recerques sobre la subcultura policial són rellevants per la seva incidència en la violació dels drets humans, i també per la seva influència en general en l'actuació policial.

Si el criminòleg no té en compte la professió de policia i els diferents incentius que hi ha dins dels cossos policials per a una conducta o una altra, no podrà dissenyar intervencions policials que siguin factibles i realistes.

4. L'actuació policial i la criminologia

Malgrat l'escassetat de recerca criminològica sobre l'actuació policial a Espanya, és clar que aquesta recerca l'ha de dur a terme la ciència criminològica. Per a això, a continuació descriurem el paper que ha tingut la criminologia nord-americana en les tres últimes dècades en l'avaluació de models i estratègies policials, i la repercussió consegüent en la seguretat ciutadana (Barberet, 1993). Ressenyarem breument, així mateix, les teories criminològiques aplicables a aquest estudi de l'actuació policial, i els problemes metodològics que sorgeixen en aquest tipus de recerca científica. Amb aquesta participació del criminòleg en l'avaluació de l'actuació policial, s'aconseguiran millores en l'eficàcia policial i en els nivells de seguretat ciutadana.

Com a introducció al tema i perquè fa al cas directament, descriurem, de manera breu, l'estructura policial nord-americana, que, molt lluny del que es veu en les pel·lícules, té força en comú amb el sistema espanyol. Fins i tot una vegada va ser classificada, juntament amb l'espanyola, com un "sistema múltiple descentralitzat sense coordinació" (Bayley, 1985, pàg. 57). Una queixa dels analistes de l'aparell policial espanyol és que

"[...] el solapamiento irracional de cuerpos y funciones ha dado lugar a un desarrollo poco eficiente de la profesión policial y a una distribución desigual".

(Martín Fernández, 1990)

El sistema nord-americà, per la seva banda, no preveu cap coordinació entre diferents cossos. No es pot parlar ni tan sols d'un sistema. Als Estats Units no sols tenen competències en matèria de policia tots els nivells de govern (local, estatal i federal), sinó també cada ministeri o organisme autònom. Només a escala federal hi ha vint cossos. A escala estatal, hi ha nou possibles tipus de cossos i, a escala local, set. Si hi afegim el sector privat, ja molt especialitzat, veiem que la situació es complica encara més. Malgrat aquesta descoordinació, hi ha molta actuació policial. L'FBI, per exemple, recopila estadístiques unificades de delinqüència, manté un laboratori, uns arxius i un centre de formació que està a disposició de les policies locals i estatals. Com és lògic, hi ha friccions entre diferents cossos.

El ciutadà mitjà als Estats Units té més contacte amb el seu policia local. Les grans tasques diàries de seguretat ciutadana corresponen al policia municipal, encara que la delinqüència que traspasa les fronteres dels estats i la delinqüència transnacional corresponen als cossos federals. I potser perquè la policia municipal depèn de l'alcalde o d'un càrrec local, i per tant d'un electorat, potser perquè és la més propera al poble i la que millor en coneix els problemes, o potser per l'interès dels seus caps, la policia local nord-americana és la que més ha participat en la recerca sobre l'eficàcia de les seves actuacions i els

resultats de les seves estratègies, des de la dècada de 1970 fins a l'actualitat. El mateix ocorre a Espanya, on sembla ser més fructífera la col·laboració entre criminòlegs i policia local o autonòmica que entre criminòlegs i forces de seguretat del Govern central.

La primera recerca clau als Estats Units sobre l'actuació policial va ser la recerca sobre la pràctica del patrullatge aleatori amb cotxe. Es tenia la impressió que aquesta pràctica prevenia la delinqüència (segons la teoria dissuasòria) i mantenia la policia alerta per a qualsevol intervenció. Al mateix temps, la creença que el policia des del cotxe patrulla es distancia cada vegada més del ciutadà (i en part les retallades pressupostàries) va aconsellar investigar l'efecte dissuasori real de la presència de cotxes patrulla que circulessin aleatòriament per un barri. L'anomenat **model mecànic** de la policia de la dècada de 1960 havia comportat unes relacions molt distanciades del ciutadà mitjà, i sobretot, relacions pèssimes amb grups minoritaris racials i ètnics. L'experiment de patrulla preventiva a Kansas City, Missouri, el 1974 va variar el nivell de patrulla en tres grups de cinc zones i va comparar els resultats amb centenars de mesures de delinqüència. Durant un any, en tres grups de cinc zones de la ciutat, es van fixar uns nivells de patrullatge. En un grup de cinc zones, es va fixar el nivell "normal" (de sempre). En un altre grup de cinc zones, no hi va haver patrullatge, només per a urgències, i en el tercer grup de cinc zones, es va incrementar el nivell de patrullatge per un factor de 2 a 3.

La conclusió –encara que es critica alguna deficiència metodològica– va ser que no es redueix la delinqüència incrementant moderadament el nombre de cotxes patrulla en circulació; a més, els ciutadans no van canviar el grau de satisfacció amb la policia. L'estudi va concloure que es pot deixar de patrullar un any sencer sense que això alteri l'opinió pública o les taxes de delinqüència.

No obstant això, un experiment posterior a quatre barris de Nashville, Tennessee, va demostrar que un increment important del nombre de cotxes patrulla (en aquest cas, del 400%, amb un increment del 3.000% en patrulla lenta (menys de quaranta quilòmetres per hora) sí redueix significativament la delinqüència greu, però només durant la nit (Schnelle i altres, 1977). Aquest experiment es va dur a terme durant deu dies. Però en ser aquests nivells de presència policial poc viables pel seu elevat cost econòmic, els caps de policia van preferir utilitzar les conclusions de la recerca de Kansas citada anteriorment. Ja feia temps que se sospitava que el policia amb cotxe patrulla no feia un ús eficaç del seu temps, i que, entre trucades d'urgència, el policia solament esperava la següent. En qualsevol cas, el més important d'aquests estudis no van ser els resultats, que s'han criticat en recerques posteriors, sinó la seva força com a precedent: per primera vegada, l'actuació policial era objecte de recerca per la criminologia, i per primera vegada es va poder qüestionar el "sentit comú" policial.

Altres recerques van tractar les trucades d'urgència a la policia. Als Estats Units s'havia arribat a parlar de la **tiranía del 911** (el número d'emergència per a la policia als Estats Units). Tants ciutadans trucaven al 911, i s'havien acostumat a una resposta tan immediata en forma d'un cotxe patrulla a la porta en qüestió d'uns moments, que la policia local havia caigut en un frenesí d'"actuació immediata". Des de feia temps, la policia local s'havia convertit en una policia merament reactiva, que esperava la trucada del ciutadà per anar a tota velocitat al lloc de l'incident. Aquesta no és una mala política, en principi, perquè reforça i garanteix el sistema d'emergència, i perquè en una democràcia, el ciutadà ha de tenir *inputs* del desplegament de serveis públics. Però el primer estudi del temps de resposta policial, dut a terme amb la Policia Municipal de Kansas City, Missouri, el 1977 va demostrar en primer lloc que el ciutadà que truca al 911 ha esperat una mitjana de 40 minuts abans de trucar-hi. A més, pocs casos se solucionen amb una arribada ràpida al lloc de l'incident (la policia trigava una mitjana de 9 minuts a arribar al lloc de l'incident). Aquest estudi es va repetir en quatre ciutats més amb resultats semblants. Per a alguns caps de policia, la solució era dur a terme campanyes de conscienciació del públic perquè no triguessin tant a trucar. Però altres caps de policia volien explorar alternatives al sistema de resposta ràpida. Per a ser un servei a la comunitat, la policia necessitava sortir-se de la "dictadura" del número d'emergència i poder prevenir el delictes abans que ocorregués, comprendre la comunitat i analitzar els delictes íntegrament. Però això exigia substituir o suplementar el sistema del 911 per poder assignar agents a altres funcions més "proactives".

Al mateix temps, els caps policials temien que el canvi o la reducció de la resposta policial en el servei del 911 poguessin disminuir la satisfacció i el suport a la policia, clau per a aconseguir el suport pressupostari necessari. Llavors, es va fer un pas més en la recerca. En experiments amb la policia local de tres ciutats, es va implementar un sistema de respostes aleatòries a un grup experimental, que incloïa la resposta ràpida tradicional; una resposta especial per part d'una unitat que recollia la denúncia per telèfon; una resposta amb demora, en què s'explicava que la policia arribaria en 30 o 60 minuts; la fixació d'una cita a comissaria, o la possibilitat de denunciar per correu. Mentrestant, el grup de control rebia la resposta ràpida tradicional. Els resultats van demostrar que una gran quantitat de trucades del tipus d'emergència es podien desviar a una resposta alternativa sense sacrificar la satisfacció del ciutadà, i sense incrementar les taxes delictives.

La investigació policial va ser l'objecte d'altres recerques en aquesta època. Sempre hi ha hagut una mística sobre la investigació policial, que ha estat perpetuada per les pel·lícules. Aquesta mística ens fa pensar que la majoria dels casos es poden esclarir; que la majoria dels casos d'autors desconeguts es resolen gràcies a una investigació d'un detectiu, amb formació i habilitats especials, i que tots els casos excepte els molt menors han de tenir una investigació posterior als fets.

El 1975 la RAND Corporation, una empresa privada, va estudiar la investigació policial a partir d'una enquesta de 150 departaments, i entrevistes i observació en 25 que van considerar representatius. Els resultats van desmitificar la investigació policial. Per exemple, van descobrir que la informació recollida pels policies a l'inici és la clau perquè la investigació posterior comporti una detenció; que molts delictes greus no es poden resoldre, i que només un percentatge petit de detencions per delictes greus és el resultat d'investigacions que requereixen talents especials. Les investigacions especials descobreixen pocs delinqüents desconeguts. Si bé la intervenció dels detectius (inspectors) és clau per a recopilar proves i presentar-les adequadament a les autoritats judicials, és el policia de patrulla el que obté les proves de càrrec. Per tant, l'estudi va recomanar involucrar el policia de patrulla en les investigacions i filtrar els casos segons les possibilitats de ser esclarits.

Al mateix temps, es va fer un estudi especial dels delictes de furt i robatori en domicilis que va identificar uns factors que prediuen amb un 80% de probabilitat si un cas s'esclarirà o no. Aquests factors són: la data, el dia i l'hora en què va ocórrer (o almenys durant quin interval de temps); l'existència i disponibilitat de testimonis; l'existència i disponibilitat d'empremtes dactilars, i l'existència i identificació d'un sospitós.

Aquestes tres recerques van ser les primeres que van demostrar que l'actuació policial la pot avaluar científicament el criminòleg; que moltes pràctiques i costums de la policia són qüestionables i verificables empíricament quant a l'eficàcia que tenen, i que potser hi hauria altres maneres d'organitzar les tasques policials perquè tinguessin un ús més fructífer.

El model de la "policia orientada a la solució de problemes" va ser creat originalment per Herman Goldstein el 1979. Aquest model postula que l'actuació policial convencional és motivada per incidents independents i aïllats; que l'estil sol ser reactiu; que el treball policial utilitza informació molt limitada; que la resolució de problemes sempre és per la via penal, i que el seu èxit es mesura amb estadístiques globals: és a dir, s'entén que la policia treballa bé quan la taxa de delinqüència és baixa, o quan la taxa de detencions és alta.

Goldstein va presentar una alternativa en la qual argumentava que respondre a les trucades d'urgència és només el primer pas. Després, cal arribar a l'arrel per a poder solucionar el problema. Una sèrie d'incidents, que a primera vista semblen ser fenòmens molt diferents, poden ser símptomes d'un problema més global. Goldstein va proposar un **procés de resolució de problemes**: observació, anàlisi, intervenció i avaluació. El model policial de resolució de problemes aporta més eficàcia perquè reconeix condicions subjacents; es beneficia d'un reconeixement i dependència més grans en la perícia i creativitat d'agents de rang baix, i inclou una cooperació estreta amb el públic per a assegurar que està responent a les necessitats del ciutadà.

Un bon exemple del procés d'observació i anàlisi és la recerca a Minneapolis, Minnesota, duta a terme per Sherman i els seus col·legues (1987, 1989) sobre trucades reiterades a la policia. L'anàlisi d'aquestes trucades durant un període d'un any va demostrar el fet enormement útil que un petit percentatge de les adreces ateses consumien un gran percentatge de les trucades al 911: gairebé el 50% de les trucades procedeixen d'un 3% de les adreces ateses durant aquell any.

Recerques posteriors en altres ciutats utilitzant la trucada al 911, com a unitat d'anàlisi, van demostrar resultats semblants. Aquest tipus d'informació és més concreta que la informació a escala de barri o zona, perquè ens ajuda a identificar els "punts calents" amb més precisió. Per exemple, pot ser que el lloc de venda de droga no es concentri en un barri, sinó en un tipus d'establiment comercial o una intersecció a diversos barris, la qual cosa es podria esbrinar amb l'anàlisi d'adreces. Aquesta concentració geogràfica del delictes va donar com a resultat tot un cos de coneixement i experimentació sobre l'actuació policial i els **punts calents**.

Per més suport empíric que rebí, als Estats Units i a Espanya, l'actuació policial proactiva, és a dir, l'impuls autoiniciat de la policia per a actuar, en comptes d'un impuls iniciat pel ciutadà, és controvertit perquè s'ha associat sempre amb la restricció de llibertats individuals. Es percep l'actuació policial reactiva com la més democràtica i justa, i la proactiva com la que més danya les relacions entre la policia i la comunitat, particularment la policia i les minories. Sherman (1986, pàg. 357) argumenta que aquesta distinció és poc clara, atès que la majoria de les societats tenen elements de tots dos estils, i que les societats totalitàries tenen una capacitat esgarrifosa per a induir la ciutadania a proporcionar informació a la policia. No obstant això, la capacitat per a provocar disturbis s'ha documentat al llarg de la història recent dels Estats Units.

Un altre model d'actuació policial denominat *policia de proximitat* (*community policing*) sorgeix en la mateixa època que el model de resolució de problemes i, de fet, són dos models combinables. Des de la dècada de 1960, quan els disturbis racials a les grans ciutats nord-americanes van provocar un replantejament de la relació policia-ciutadania, les policies locals, en cooperació amb instituts de recerca públics, privats i universitaris, van començar a experimentar amb noves tècniques policials, catalogades gairebé totes sota la rúbrica de *community policing*, o, com ja es diu a Espanya, ***policia de proximitat***.

Una policia propera al poble es dificultava pel model mecànic, present llavors als Estats Units. Aquest model feia prevaler els recursos policials (cotxes patrulla d'última moda, armes de foc, un estil burocràtic) i el distanciament del policia. Tradicionalment, la policia local nord-americana era una policia de patrulla a peu. No obstant això, a partir de l'invent de l'automòbil i sobretot a partir de la dècada de 1950, amb el benestar i la professionalització de la policia, neix el policia patrulla, un policia que s'ha aïllat de la comunitat, de vegades acusat de ser "un exèrcit d'ocupació."

Era eficaç la patrulla a peu? Es va dur a terme un quasiexperiment de la tornada a la patrulla a peu amb la Policia Municipal de Newark, New Jersey, a la fi de la dècada de 1970, quan un programa estatal que havia instituït la patrulla a peu ja feia més de cinc anys que estava operativa (Pate, 1981). Es van dividir unes zones de la ciutat segons tres condicions. En unes zones on s'havia implementat ja la patrulla a peu, aquesta es perllongaria; en d'altres, s'abandonaria, i en d'altres, on no s'havia implementat la patrulla a peu, s'iniciaria.

Els resultats van demostrar que com a primer resultat positiu els residents d'aquestes zones van constatar que s'havien produït canvis en les patrulles a peu. També es van obtenir resultats positius quant a la reducció de la delinqüència percebuda i en la reducció del desordre de carrer observat pel ciutadà, en el nivell de seguretat ciutadana percebuda i en la possibilitat subjectiva de ser víctima d'algun delictes. No obstant això, les mesures objectives de delinqüència (mesures de victimització personal i de delinqüència oficial) no van demostrar cap canvi significatiu. Al mateix temps, els resultats més significatius van tenir lloc a la zona on es va iniciar la patrulla a peu, i no tant a les zones on es va mantenir o es va eliminar. L'estudi va concloure que, primer, l'inici de la patrulla a peu és percebut favorablement per la ciutadania i serveix per a pal·liar la por al delictes i restaurar la confiança en la policia. Al mateix temps, sembla que mantenir o eliminar la patrulla a peu no té conseqüències greus. Per tant, l'estudi postulava que potser la millor estratègia era implantar la patrulla a peu esporàdicament i per períodes limitats.

Una altra estratègia per a apropar la policia a la comunitat és la policia de barri en parella. Aquesta va ser una de les primeres estratègies en el model de policia de proximitat. La idea era assignar grups de parelles a certes zones i donar-los estabilitat i flexibilitat per conèixer el barri a fons i per comunicar-se entre ells. Però, com tota innovació, va patir problemes d'organització. Mentre que les parelles assistien a reunions al barri, jugaven a bàsquet amb els joves marginals o feien qualsevol altra tasca, les trucades al 911 seguien i els agents no assignats al programa especial havien de respondre a les trucades del barri no ateses. Això va crear ressentiment dins del cos. També es van utilitzar sergents com a encarregats de les parelles, la qual cosa va presentar problemes de jerarquia, perquè en realitat se'ls donava més comandament que als tinentes i capitans. Es va avaluar un projecte a Cincinnati, Ohio, el 1977, encara que només es va poder concloure que era impossible provar la teoria per problemes d'implementació.

Com a part del model de proximitat, i integrant elements de resolució de problemes, s'ha experimentat amb "locals" policials a ciutats com Houston, Texas, Newark, Nova Jersey, Santa Ana, Califòrnia, i a Detroit, Michigan. L'objectiu principal d'aquests locals era combatre la por al delictes i apropar el policia a la comunitat, i així reduir la delinqüència. S'havia constatat que la comissaria, encara que fos situada en un barri, era un lloc oficial percebut més favorablement pels mateixos policies que pels ciutadans.

A Houston, es va establir un local en una zona i se'n va triar una altra de comparació on no hi hauria cap local. El local era la base d'operacions per a un personal de quatre policies més personal de suport, i era obert al públic de 10.00 h a 21.30 h en dies laborables i fins a les 18.00 h els dissabtes. Els policies assignats al local ja no tenien la responsabilitat de patrullar la zona (se'n van encarregar altres agents) ni de respondre a les trucades d'urgència, però sí patrullaven de tant en tant i responien a trucades que arribaven directament al local. La seva feina era principalment arribar a conèixer el barri i els veïns, desenvolupar programes específics i crear noves formes de resposta a les necessitats de seguretat de la zona. Com a programes específics, van fer el següent:

- 1) Dur a terme reunions mensuals amb els residents, en què es parlava de la delinqüència al barri i d'altres temes, i en què es convidava algun conferenciant d'interès per a la comunitat.
- 2) Tenir una relació estreta amb els directors dels col·legis de la zona; com a conseqüència, es va començar a treballar el tema de fer campanya i a retornar al col·legi els nois que eren al carrer en comptes de ser a escola.
- 3) Dur a terme un programa d'identificació mitjançant empremtes dactilars de nens del barri.
- 4) Dur a terme un programa de control de tensió sanguínia dels residents del barri.
- 5) Publicar butlletins mensuals de divulgació.
- 6) Dur a terme un programa per a restaurar la seguretat ciutadana al parc públic de la zona; després, es van organitzar esdeveniments esportius entre equips de veïns i equips de la policia.
- 7) Dur a terme un programa d'obertura policial, en què el públic podria acompanyar el policia al cotxe patrulla.

Els resultats van demostrar, en primer lloc, que els residents del barri afectat havien notat la intervenció. No obstant això, les minories, els pobres, els joves i les persones amb menys estudis no van rebre tan positivament el local com els blancs, els residents amb ingressos alts, la gent gran i els residents amb un nivell acadèmic més alt. L'efecte del local va ser diferencial. Els resultats d'una enquesta de victimització també van demostrar que hi havia hagut un descens significatiu de la por al delictes a la zona. Igualment van disminuir: les conductes defensives contra la victimització, la percepció col·lectiva de la quantitat de delictes contra les persones i la propietat a la zona o de problemes de desordre públic. No obstant això, els nivells reals de victimització no van canviar a la zona afectada pel local.

El model de **polícia de proximitat** sembla requerir, precisament, una comunitat amb un alt grau de cohesió i voluntat per a poder-se compaginar amb una policia sensible i assequible. Així, no és sorprenent que les minories nord-americanes es queixin que els programes del model comunitari s'implanten en barris estables blancs, no en barris negres, inestables, amb poca cohesió, però on fa falta més actuació policial. De fet, en l'experiment de patrulla a peu de Newark, pocs dels districtes seleccionats eren en barris inestables minoritaris. En barris marginats, poc organitzats, la idea que el policia s'ha d'apropar més a la comunitat exigeix al policia en la realitat que busqui restes d'organització veïnal d'un barri, on el que queda és desconfiança davant la policia, por al delictes i retraïment. En molts casos, significa que més que apropar-se al veïnat, la tasca és crear el teixit social necessari per després poder endegar programes de reducció de la delinqüència.

Com a recerca criminològica, tots aquests estudis que s'han descrit pertanyen de perspectives teòriques i apliquen una metodologia. Les teories criminològiques més aplicables a l'estudi de l'actuació policial són la dissuasòria, d'activitats quotidianes i de desorganització social.

La **teoria dissuasòria** postula que incrementant la severitat, la certesa i la rapidesa d'aplicació de les sancions, reduïrem la delinqüència. Traduït al terreny policial, si incrementem les penes (dins de la discrecionalitat que té el policia), si incrementem el risc de detenció (per exemple, posant més efectius policials) o si agilitem l'aparell repressiu, aconseguirem una reducció de la delinqüència.

La **teoria d'activitats quotidianes** deixa de banda les causes de la delinqüència i es concentra en la situació o en les condicions necessàries perquè es produeixi un acte delictiu. S'aplica sobretot a societats industrialitzades i a la delinqüència contra la propietat. Perquè hi hagi un acte delictiu, fa falta que conflueixin en temps i espai tres condicions: transgressors motivats, objectius atractius i absència de vigilància. Traslladat al terreny policial, aquesta teoria ens permet planejar la seguretat ciutadana sense haver de reconstruir la societat ni els individus que en formen part.

Per exemple, ho podem fer mitjançant més vigilància o presència policial i un contacte millor amb les organitzacions veïnals per enfortir la vigilància informal.

La **teoria de desorganització social** es troba a la base de tot intent de revitalitzar un barri i fomentar el control social informal, com els locals policials descrits anteriorment.

En l'època actual, s'estan implantant dos models nous en alguns cossos policials al voltant del món: la policia portada per la intel·ligència (*intelligence-led policing*) i l'anomenada *smart policing*, que alguns associen amb la policia predictiva. Tots dos prioritzen l'ús de la informació per a una planificació millor dels recursos policials. La policia portada per la intel·ligència és un model d'actuació policial que va sorgir després dels atacs de l'11 de setembre als

Estats Units, en el qual es fa prevaler la intel·ligència i la detecció de riscos i amenaces. La *smart policing* es basa més aviat en l'ús de les dades (delictives i d'altres) per a predir la delinqüència i organitzar millor la resposta policial.

Sempre és important en aquests estudis sobre l'eficàcia policial no utilitzar com a única variable dependent les xifres oficials de la delinqüència. D'una banda, aquestes estan gairebé sempre esbiaixades, ja que depenen en molts casos de la voluntat del ciutadà de voler denunciar, cosa que sovint fa preferible una enquesta de victimització. De l'altra, hi ha altres mesures igual d'importants per a jutjar l'èxit d'una intervenció policial, com pot ser la satisfacció ciutadana i la reducció de la por al delictes.

Els analistes de l'aparell policial espanyol coincideixen a constatar l'existència d'una multiplicitat de cossos amb funcions i territoris que s'encavalquen. La recerca sociocriminològica sobre l'actuació policial suggereix que és important planificar l'actuació policial de manera científica. *Planificar* significa avaluar per a veure què dona resultat. Pot ser que molts resultats nord-americans sobre l'eficàcia policial no siguin aplicables al cas espanyol. Experiències, actuacions noves, intervencions no falten a Espanya –i força semblants a les que hem estudiat en aquest mòdul– però poques s'estan avaluant de manera rigorosa. L'aparell judicial depèn en gran manera de l'aparell policial perquè els efectes dissuasoris de la pena facin efecte. Enfocant bé els recursos policials sobre els contextos més criminògens, i utilitzant mesures més properes a la vida social d'un barri, es podria aconseguir la prevenció de la delinqüència dins dels plantejaments teòrics criminològics.

Resum

La criminologia proporciona implicacions de les seves diferents teories per a l'actuació policial. La taula 1 que figura en l'annex al final d'aquest mòdul resumeix els diferents models d'actuació policial. Aquests models són polítiques de seguretat des de l'òptica de la criminologia. La ciència moderna pot contribuir al fet que la despesa pública en recursos policials sigui més eficient, mitjançant la planificació de la resposta policial i l'ús dels efectius policials per a reduir la delinqüència on es concentra. Cada vegada més, els experiments policials demostren que la resposta aleatòria i reactiva ni és necessària per a legitimar la policia davant la ciutadania, ni és una resposta eficaç o eficient davant el fenomen delictiu. Amb l'ajuda de la criminologia, la policia es pot convertir en un aliat científic, complint sempre la llei i al servei de la ciutadania.

Exercicis d'autoavaluació

1. Si la delinqüència presenta patrons en el temps i l'espai...
  - a) la resposta policial ha de ser aleatòria.
  - b) la resposta policial ha de ser mecànica.
  - c) la resposta policial s'ha de planificar científicament.

2. Les recerques empíriques sobre l'actuació policial posen en dubte la suposició que fonamenta l'actuació policial: que la mera presència policial dissuadeix la comissió de delictes.
  - a) Vertader.
  - b) Fals.

3. Els estudis de Shaw i McKay van trobar concentracions delictives a certes zones de la ciutat de Chicago.
  - a) Vertader.
  - b) Fals.

4. Segons la teoria de patrons delictius, els nodes són...
  - a) destinacions en la ruta diària del delinqüent.
  - b) bonys als cranis dels delinqüents.
  - c) irrelevantes a l'hora de predir el fenomen delictiu.

5. Segons Mawby, els models policials varien entre un model orientat a la proximitat amb el ciutadà i un altre d'orientat...
  - a) a l'autoritarisme.
  - b) al control.
  - c) al problema.
  - d) al node.

6. L'actuació policial de "tolerància zero" solament és present en règims dictatorials.
  - a) Vertader.
  - b) Fals.

7. La tirania del 911 es refereix...
  - a) a l'obligació per part de la policia a ser reactiva, responnent a les trucades del ciutadà.
  - b) a la necessitat d'atendre els ciutadans.
  - c) a la tortura com a mètode policial.

8. L'actuació policial de resolució de problemes no es combina mai amb la policia de proximitat.
  - a) Vertader.
  - b) Fals.

Solucionari

Exercicis d'autoavaluació

1. c

2. a

3. a

4. a

5. b

6. b

7. a

8. b

Glossari

actuació policial de tolerància zero *f* Model d'actuació policial de persecució de la delinqüència menor i els problemes de qualitat de vida urbana, que es basa en la teoria dels vidres trencats.

polícia de proximitat *f* Model policial mitjançant el qual la policia desenvolupa llaços amb la ciutadania i així preveu la delinqüència.

polícia de resolució de problemes *f* Model d'actuació policial proactiva propugnat per Herman Goldstein en el qual la policia busca els problemes subjacents a incidents delictius i engega un pla per resoldre'ls mitjançant un procés científic.

punt calent *m* Zona geogràfica on es concentra la delinqüència.

teoria de la desorganització social *f* Teoria de l'escola de Chicago que suggereix que la delinqüència és el resultat de la falta de control social informal en el veïnat.

teoria dels vidres trencats *f* Teoria delictiva que suggereix que la delinqüència menor, si no és perseguida, comportarà el retraïment dels veïns i la implantació de delinqüència més greu.

Bibliografia

Arribas Martínez, F. (1991). *Identidad e imagen de la policía local*. Madrid: Academia Regional de Estudios de Seguridad de la Comunidad de Madrid.

Assunção, R.; Fagundes, F.; Filho, C. B. (2001, 1-4 de desembre). "A spatial model to evaluate impact effects of observation and surveillance police stations in a large Brazilian city". A: *Fifth Annual International Crime Mapping Research Conference*. Ponència. Dallas, Texas.

Barberet, R. (1993). "La policía y la investigación criminológica". *Cuadernos de la Guardia Civil* (núm. 9, pàg. 115-123).

Barberet, R. (1997). "La prevención general y especial." *Cuadernos de Derecho Judicial* (núm. XV).

Barberet, R. (1999). "Indicators of crime and the performance of the criminal justice system". A: *Five Issues in European Criminal Justice*. Hèlsinki: HEUNI.

Barberet, R. (1999). "La investigación criminológica y la política criminal." *Cuadernos de Derecho Judicial* (núm. IV). Madrid: Consejo General del Poder Judicial.

Barberet, R. (2000). "Evaluación de reformas penales y planes de prevención". A: J. L. Díez Ripollés i A. I. Cerezo Domínguez (eds.). *Los problemas de la investigación empírica en criminología: la situación española*. València: Tirant lo Blanch.

Barr, R.; Pease, K. (1990). "Crime placement, displacement, and deflection". A: M. Tonry; M. Norval (eds.). *Crime and justice: a review of research* (vol. 12, pàg. 277-318). Chicago: University of Chicago Press.

Bayley, D. (1985). *Patterns of policing: an international comparative analysis*. New Brunswick: Rutgers University Press.

Berenguer Mediavilla, R. (1989). *Miedo al delito*. Tesi doctoral. Universitat de València.

Block, C. R.; Dabdoub, M.; Fregland, S. (eds.) (1995). *Crime analysis through computer mapping*. Washington, DC: Police Executive Research Forum.

Bottom, A. E.; Wiles, P. (1992). "Explanations of crime and place." A: D. J. Evans; N. R. Fyfe; D. T. Herbert (eds.). *Crime, policing, and place: essays in environmental criminology*. Londres: Routledge.

Boydston, J. E. (1975). *San Diego field interrogation: final report*. Washington, DC: Police Foundation.

Brad, S.; Price, R. (2000). *The economic and social cost of crime*. Londres: Home Office Research Study 217.

Brantingham, P. L.; Brantingham P. J. (eds.) (1991). *Environmental criminology* (ed. rev.). Prospect Heights, IL: Waveland Press.

Bullock, K.; Tilley, N. (eds.) (2003). *Crime reduction and problem-oriented policing*. Devon, Regne Unit: Willan.

Casey, J. (2010). *Policing the World: The practice of international and transnational policing*. Durham, Carolina del Nord: Carolina Academic Press.

Cavadino, M.; Dignan, J. (1997). *The penal system: an introduction*. Londres: Sage.

Chalom, M.; Léonard, L.; Vyerschueren, F.; Vecina, C. (2001). *Urban safety and good governance: the role of the police*. Mont-real, Canadà: International Centre for the Prevention of Crime and United Nations Centre for Human Settlements.

Clarke, R. V.; Felson, M. (eds.) (1993). *Routine activity and rationale choice*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.

Clarke, R. V. (editor) (1994). *Crime prevention studies* (vol. 2). Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Clarke, R.; Eck, J. (2005). "Crime analysis for problem solvers in 60 small steps". Office of Community Oriented Policing Services. US Department of Justice.

Cohen, L. E.; Felson, M. (1979). "Social Change and crime rate trends: a routine activity approach". *American Sociological Review* (núm. 44, pàg. 588-608).

Cornish, D. (1996). "The procedural analysis of offending and its relevance for situational prevention". A: R. V. G. Clarke (editor). *Crime prevention studies* (vol. 3, pàg. 151-196). Monsey, NY: Criminal Justice Press.

Crawford, A. (1998). *Crime prevention and community safety*. Harlow: Addison Wesley Longman Ltd.

Eck, J. i altres (2005). "Mapping crime: understanding hot spots". Informe especial del National Institute of Justice. Washington, DC: US Department of Justice. Office of Justice Programs. National Institute of Justice.

Eck, J. E.; Spelman, W.; Hill, D.; Stephens, D. W.; Stedman, J. R.; Murphy, G. R. (1987). *Problem solving: problem-oriented policing in newport news*. Washington, DC: Police Executive Research Forum.

Eck, J.; Maguire, E. (2000). "Have changes in policing reduced violent crime? an assessment of the evidence". A: A. Blumstein; J. Wallman. *The crime drop in America*. Cambridge: Cambridge University Press.

Farrell, G.; Pease, K.; Tilley, N. (2003). *Repeat victimisation in context*. Devon, Regne Unit: Willan.

Feeley, M.; Simon, J. (1995). "La nueva penología. Notas acerca de las estrategias emergentes en el sistema penal y sus implicaciones". *Delito y Sociedad. Revista de Ciencias Sociales* (núm. 6/7, pàg. 33-57).

Felson, M.; Clarke, R. V. (1998). "Opportunity makes the thief: practical theory for crime prevention". *Police Research Series Paper* (núm. 98). Londres: Home Office Policing and Reducing Crime Unit.

Ferreira, B. R. (1995). "Situational crime prevention and displacement: the implications for business, industrial and private security management". *Security Journal* (núm. 6, pàg. 155-162).

Fowler, F. J. Jr.; Mangione, T. W. (1986). "A three-pronged effort to reduce crime and fear of crime: The Hartford experiment". A: Dennis P. Rosenbaum (coordinador). *Community crime prevention: does it work?* (cap. 5). Newbury Park, CA: Sage.

García Pablos, A. (1992). "Programas y estrategias de prevención del delito". *Revista de la Facultad de Derecho de la Universidad Complutense de Madrid* (núm. 79).

Goldkamp, J. S.; Iron-Guynn, C.; Weiland, D. (2002). *Community prosecution strategies: measuring impact*. Washington, DC: US Department of Justice. Bureau of Justice Assistance.

Goldstein, H. (1990). *Problem-oriented policing*. Nova York: McGraw-Hill.

Graham, J.; Bennett, T. (1995). *Crime prevention strategies in Europe and North America*. Hèlsinki: HEUNI.

Greene, J. R. (2000). "Community policing in America: changing the nature, structure and function of the police." *Criminal Justice 2000* (vol. 3). Washington, DC: National Institute of Justice. En espanyol: https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/213798_spanish/213798_spanish.pdf

Groff, E. R.; La Vigne, N. (2002). "Forecasting the future of predictive crime mapping". A: N. Tilley (editor). *Analysis for crime prevention. Crime prevention studies* (vol. 13, pàg. 29-58). Devon, Regne Unit. Willan.

Hancock, L. (2001). *Community, crime and disorder: safety and regeneration in urban neighbourhoods*. Basingstoke: Palgrave.

Hope, T. (editor) (2000). *Perspectives on crime reduction. The international library of criminology, criminal justice and penology*. Aldershot, Anglaterra: Ashgate.

Hough, M.; Tilley, N. (1998). "Auditing crime and disorder: guidance for local partnerships". *Crime detection and prevention series* (núm. 91). Londres: Home Office. Police Research Group. Research, Development and Statistics Directorate.

- Hough, M.; Tilly, N.** (1998). "Getting the grease to the squeaks – research lessons for crime prevention". *Crime Detection and Prevention Series* (núm. 85). Londres: Home Office.
- Hoyle, C.; Young, R.** (2002). "Restorative justice: assessing the prospects and pitfalls". A: M. McConville; G. Wilson (eds.). *The handbook of the criminal justice process* (pàg. 525-548). Oxford: Oxford University Press.
- Hughes, G.; Edwards, A.** (2003). *Crime control and community*. Devon, Regne Unit: Willan.
- Kelling, G.; Pate, A. M.; Dieckman, D.; Brown, C.** (1974). *The Kansas City preventive patrol experiment: summary report*. Washington, DC: Police Foundation.
- Leigh, A.; Read, T.; Tilley, N.** (1996). "Brit pop: problem-oriented policing in practice". *Police Research Series* (núm. 75). Londres: Home Office. Policing and Reducing Crime Unit. Research, Development and Statistics Directorate.
- Leigh, A.; Read, T.; Tilley, N.** (1998). "Brit pop II: problem-oriented policing in practice". *Police Research Series* (núm. 93). Londres: Home Office. Policing and Reducing Crime Unit. Research, Development and Statistics Directorate.
- Leishman, F.; Loveday, B.; Savage, S.** (1996). *Core issues in policing*. Londres: Longmans.
- Marlow, A.; Pitts, J.** (1998). *Planning safer communities*. Lyme Regis: Russel House Publishing.
- Martínez Fernández, M.** (1990). *La profesión de policía*. Madrid: CIS/Siglo XXI.
- Medina Ariza, J. J.** (1997). "El control social del delito a través de la prevención situacional." *Cuadernos de Derecho Judicial* (núm. XV). Madrid: Consejo General del Poder Judicial.
- Mawby, R.** (2011). "World policing models". A: M. Natarajan (editor). *International crime and justice*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Merryman, J. H.** (1985). *The civil law tradition*. Stanford, Califòrnia: Stanford University Press.
- Newburn, T.; Jones, T.** (2002). "Consultation by crime and disorder partnerships". *Police Research Series* (núm. 148). Londres: Home Office. Policing and Reducing Crime Unit. Research, Development and Statistics Directorate.
- Nuttall, C.** (director) (1998). *Reducing offending: an assessment of research evidence on ways of dealing with offending behaviour*. Londres: Home Office Research, Development and Statistics Directorate.
- Packer, H.** (1968). *The limits of the criminal sanction*. Palo Alto, CA: Stanford University Press.
- Pate, A.** (1981). *The Newark foot patrol experiment*. Washington, DC: The Police Foundation.
- Pezzuchi, G.; Ortiz, J.** (2001, 1-4 de desembre). "Crime mapping in Argentina [Buenos Aires Province]: Initial experience and current decentralization trends". A: *Fifth Annual International Crime Mapping Research Conference*. Ponència. Dallas, Texas.
- Read, T.; Tilley, N.** (2000). "Not rocket science? Problem-solving and crime reduction". *Crime Reduction Research Series* (núm. 6). Londres: Home Office. Policing and Reducing Crime Unit. Research, Development and Statistics Directorate.
- Rechea, C.; Barberet, R.; Montañés, J.; Arroyo, L.** (1995). *La delincuencia juvenil en España: Autoinforme de los jóvenes*. Universidad de Castilla-La Mancha / Ministerio de Justicia e Interior.
- Reiner, R.** (1994). "Policing the police". A: M. Maguire; R. Morgan; R. Reiner (eds.). *The Oxford hybook of criminology*. Oxford: Oxford University Press.
- Reiner, R.** (2000). *The politics of the police* (3a. ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Rico, J. M.; Salas, L.** (1988). *Inseguridad ciudadana y policía*. Madrid: Tecnos.
- Schnelle, J. F.; Kirchner, R. E. Jr.; Casey, J. D.; Uselton, P. H. Jr.; Mcnees, M. P.** (1977). "Patrol evaluation research: A multiple-baseline analysis of saturation police patrolling during day and night hours". *Journal of Applied Behavioral Analysis* (núm. 10, pàg. 33-40).

- Scott, M.** (2000). *Problem-oriented policing: reflections on the first 20 years*. Washington, DC: Office of Community Oriented Policing Services.
- Shaw, M.** (2001). *The role of local government in community safety*. Washington, DC: Bureau of Justice Assistance.
- Sherman, L. W.** (1986). "Policing communities: What works?" A: A. Reiss; M. Tonry (eds.). *Communities and crime* (pàg. 434-486). University of Chicago Press.
- Sherman, L. W.** (1987). *Repeat calls to the police in Minneapolis*. Washington, DC: Crime Control Institute.
- Sherman, L.** (1998). *Evidence-based Policing. Ideas in American policing series*. Washington, DC: Police Foundation.
- Sherman, L. W.; Gartin, P. R.; Buerger, M. E.** (1989). "Hot spots of predatory crime: Routine activities and the criminology of place". *Criminology* (núm. 27/1, pàg. 27-55).
- Sherman, L.; Gottfredson, D.; MacKenzie, D.; Eck, J.; Reuter, P.; Bushway, S.** (1998). *Preventing crime: what works, what doesn't, what's promising*. Washington, DC: National Institute of Justice.
- Skogan, W. G.; Wycoff, M. A.** (1986). "Storefront police offices: The Houston Field Test". A: D. P. Rosenbaum. *Community crime prevention: does it work?* Beverly Hills, CA: Sage.
- Smith, M. J.; Cornish, D. B.** (eds.). *Theory for practice in situational crime prevention*. Devon, Regne Unit: Willan.
- Stangland, P.; Garrido de los Santos, M. J.** (2004). *El mapa del crimen*. València: Tirant lo Blanch.
- Tilley, N.; Laycock, G.** (2002). "Working out what to do: evidence-based crime reduction". *Crime Reduction Research Series* (núm. 11). Londres: Home Office. Policing and Reducing Crime Unit.
- Torrente, D.** (1997). "Hacer la ronda: análisis sociológico de las actuaciones de la policía municipal". *Revista Internacional de Sociología* (núm. 16, pàg. 139-179).
- Trickett, A.; Osborn, D. R.; Seymour, J.; Pease, K.** (1992). "What is different about high crime areas?". *British Journal of Criminology* (núm. 32, pàg. 81-89).
- Tyler, T. R.** (2003). "Procedural justice, legitimacy and the effective rule of law." A: M. Tonry (editor). *Crime and justice: a review of research* (vol. 30, pàg. 283-357). Chicago: University of Chicago Press.
- Waller, I.** (director) (1999). *100 Crime prevention programs to inspire action across the world*. Mont-real, Canadà: International Centre for the Prevention of Crime.
- Waller, I.** (director) (1999). *Crime prevention digest II: comparative analysis of successful community safety*. Mont-real, Canadà: International Centre for the Prevention of Crime.
- Walsh, W. F.** (2001). "Compstat: An analysis of an emerging police managerial paradigm". *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management* (vol. 3, núm. 24, pàg. 347-362).
- Weisburd, D.; McEwen, T.** (eds.) (2003). *Crime mapping and crime prevention*. Devon, Regne Unit: Willan.
- Weisheit, R. A.; Falcone, D. N.; Wells, L. E.** (1996). *Crime and policing in rural and small-town America*. Prospect Heights, Illinois, EUA: Waveland Press.
- White, R. C.** (1999). *The English legal system in action*. Oxford: Oxford University Press.
- Wilson, J. Q.; Kelling, G.** (1982, març). "Broken windows". *The Atlantic Monthly* (pàg. 29-38).

Annex

Taula 1. Comparació de diversos models de policia: relacions amb la comunitat i components estructurals

Relacions amb la comunitat o dimensió estructural	Policia tradicional	Policia de proximitat	Policia orientada a la solució de problemes	Policia de tolerància zero
Objectiu	Aplicació de la llei	Capacitació de la comunitat mitjançant la prevenció del delictes	Llei, ordre i sentiment d'inseguretat	Problemes d'ordre
Formes d'intervenció	Reactiva, basada en el dret penal	Proactiva, basada en el dret civil, penal i administratiu	Combinat, dret penal, civil i administratiu	Proactiva, ús del dret penal, civil i administratiu
Ventall d'activitats policials	Estret, centrat en el delictes	Ampli, centrat en el delictes, desordre i qualitat de vida	Estret o ampli, centrat en els problemes	Estret, centrat en la localització i el comportament
Nivell de discreció dels agents de policia (escala bàsica)	Alt i controlable	Alt i controlable per la comunitat i pels comandaments locals	Alt i controlable principalment per l'Administració policial	Baix, i principalment controlable per l'Administració policial
Èmfasi de la cultura policial	Cap a l'interior, rebuig de la comunitat	Cap enfora, crea llaços de col·laboració en la comunitat	Combinat, depèn del problema però centrat en l'anàlisi	Cap a la mateixa organització, centrat a tallar el centre del problema
Procés de presa de decisió	Dirigit per la policia, redueix la participació d'altres	Col·laboració entre la policia i la comunitat. Responsabilitat i avaluació conjunta	Variat. La policia identifica els problemes però implica la comunitat en l'actuació	Dirigit per la policia. Es col·labora amb altres agències quan cal
Direcció de la comunicació	De dalt a baix: de la policia a la comunitat	Horitzontal entre policia i comunitat	Horitzontal entre policia i comunitat	De dalt a baix: de la policia a la comunitat
Implicació amb la comunitat	Baixa i passiva	Alta i activa	Mixta, depenent del problema	Baixa i passiva
Llaços amb altres agències	Pobres i intermitents	Participatius i integrats en el procés	Participatius i integrats, depenent del problema	Moderat i intermitent
Tipus d'organització i localització del comandament	Comandament i control centralitzats	Descentralitzat i en col·laboració amb la comunitat	Descentralitzat amb control per part de l'Administració central del comandament local	Centralitzat o descentralitzat però amb un objectiu intern
Implicacions per al desenvolupament o canvis organitzatius	Poques, organització estàtica en defensa de l'entorn	Moltes, organització dinàmica centrada en l'entorn i les interaccions amb l'entorn	Variades, centrada en la resolució del problema però dona importància a la intel·ligència i l'estructura de l'organització	Poques, intervencions limitades centrades en problemes concrets usant mètodes tradicionals
Mesures d'èxit	Detencions i índexs de criminalitat, particularment de delictes greus	Variades, delictes, trucades de servei, reducció de la por, ús de llocs públics, contactes amb la comunitat i barris segurs	Variades, problemes resolts, reduïts, desplaçats	Detencions, controls en el terreny, activitat, localització, reducció específica en activitats concretes

Font: J. R. Greene (2000). "Community Policing in America: Changing the Nature, Structure and Function of the Police." A: *Criminal Justice 2000* (vol. 3). Washington, DC: National Institute of Justice. En espanyol: https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/213798_spanish/213798_spanish.pdf